

בג"ץ 1382/13 - פלוני נ' בית המשפט המחוזי בחיפה ואח'

בג"ץ 1382/13 - פלוני נ' בית המשפט המחוזי בחיפה ואח'עליון

בג"ץ 1382/13

פלוני

נגד

1. בית המשפט המחוזי בחיפה

2. פרקליטות המחוז חיפה

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

[27.02.2013]

כבוד השופטת ע' ארבל

כבוד השופט ס' ג'ובראן

כבוד השופטת ד' ברק-ארז

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותר:

עו"ד תמר אולמן

פסק-דין

השופטת ד' ברק-ארז:

1. לפנינו עתירה שבה מבקש העותר כי בית משפט זה יורה על ביטולן של שלוש החלטות ביניים שקיבל בית המשפט המחוזי בחיפה בהליך פלילי המתנהל נגדו (ת"פ 38533-03-12, השופטת ד' סלע). לטענתו, החלטות אלה מקפחות את זכותו להליך ומונעות ממנו להציג במשפטו טענה של הגנה מן הצדק. רקע עובדתי

2. ביום 22.3.2031 הוגש כנגד העותר, אדם כבן 66, כתב אישום חמור, במסגרתו מיוחס לו ביצוען של עבירות מין בקטינות. העותר מואשם, בין השאר, בעבירות הבאות: ביצוע מעשה מגונה, ניסיון למעשה מגונה, החזקת פרסומי תועבה וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. על פי כתב האישום, יצר העותר קשר בעל אופי מיני עם שלוש קטינות (מ', שהייתה כבת 12 בעת האירועים; נ' שהייתה כבת 16 בעת האירועים; ו-ש' שהייתה כבת 15 בעת האירועים) באמצעות תוכנת מסרים ממוחשבת (להלן: התוכנה). העותר הציג עצמו, כך נטען, בפני הקטינות שעמן יצר קשר כנער בן 17, וזאת במסגרת שלושה חשבונות. בשניים מחשבונות אלה עשה העותר שימוש בשם "AVI RON".

3. להשלמת התמונה יצוין כי החקירה שהולידה את כתב האישום נגד העותר התנהלה גם כנגד אנשים נוספים. לטענת העותר, נודע לו כי חשוד נוסף בפרשה (להלן: החשוד הנוסף) הזדהה בתוכנה בשם זהה לשם שבו בחר העותר. ביום 25.11.2012, עוד בטרם נפתח משפטו של העותר, נעתר בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט ר' שפירא) לבקשת העותר והורה להעביר לידיו חומר חקירה בעניינו של החשוד הנוסף, בקובעו כי חומר זה עשוי להיות רלוונטי להגנתו של העותר.
4. ביום 23.12.2012, עם מתן תשובתו לכתב האישום, טען העותר כי החשוד הנוסף שעשה שימוש באותו שם במסגרת התוכנה הוא שביצע את המעשים המיוחסים לו. כן טען העותר כי למרות שהעבירות שביצע החשוד הנוסף הן חמורות בהרבה מאלה המיוחסות לעותר, לא הוגש נגדו כתב אישום, וכי על בסיס זו הוא מעלה טענה של הגנה מן הצדק. העותר הוסיף כי טענת ההגנה מן הצדק שהוא מעלה תבוסס במהלך הדיונים, ולכן לא נדרש דיון מקדמי בה.
5. ביום 3.2.2013 העיד במסגרת משפטו של העותר רס"מ איתי הנדלסמן (להלן: הנדלסמן), חוקר עבירות מחשב במשטרת ישראל. העד תיאר את החיפוש שנערך במחשבו ובביתו של העותר והסביר כיצד זוהה העותר כמי שביצע את העבירות המיוחסות לו בכתב האישום. בהמשך פירט העד כי הקטינה נ' עמדה בקשר הן עם העותר והן עם החשוד הנוסף, אך הסביר שלכל אחד מהשניים חשבון נפרד בתוכנה וש"קיימת הפרדה טוטאלית לחלוטין" בין השניים. בחקירתו הנגדית, שאלה באת-כוח העותר את העד האם ראה תמונות עירום של קטינות במחשבו של החשוד הנוסף. בשלב זה ציינה באת-כוחה של המדינה כי ממצאי הבדיקה שנערכה במחשבו של החשוד הנוסף אינם נמצאים ברשותה, וכי היא תבדוק האם ניתן להשיגם ולהעבירם לבאת-כוחו של העותר. על רקע חילופי דברים אלה, ניתנה באולם ההחלטה הבאה: "בשלב זה אינני מחייבת את העד למסור תשובה לשאלה שנשאל, כאשר החומר עליו תתבסס התשובה אינו בפניו. יאמר כבר עתה כי אין בית משפט זה מתכוון להעריך את הראיות בתיק של [שמו של החשוד הנוסף - ד.ב.א] בבחינת סיכוי סביר להרשעה...". זוהי ההחלטה הראשונה כנגדה מכוונת העתירה.
6. לאחר מכן, המשיכה באת-כוחו של העותר לחקור את העד ארוכות בנוגע לעבירות שיוחסו לחשוד הנוסף ולנסיבות שהובילו לסגירת תיק החקירה נגדו. בית המשפט המחוזי הורה על הפסקת קו חקירה זה, בקובעו כי חזקה על התביעה שהייתה מעמידה את החשוד הנוסף לדין לו היו בידיה ראיות להוכחת המיוחס לו. בית המשפט המחוזי הוסיף וציין כי אינו מוצא מקום להידרש לשיקוליה של התביעה בסגירת תיק החקירה האמור. על רקע זה, ניתנה באולם החלטה נוספת כדלקמן: "טענת ההגנה מן הצדק הנטענת בתיק המתנהל נגד הנאשם [העותר - ד.ב.א], ובקשתה של באת כוח הנאשם כי בית משפט זה ילמד את כל הראיות בתיקו של [שמו של החשוד הנוסף - ד.ב.א], אינה סבירה ולא תתקבל". כן החליט בית המשפט המחוזי כי "אם החקירה הנגדית של העדים תתמקד בראיות העשויות להועיל להגנה, במובן שתילת ראיות במחשבו של הנאשם על ידי [שמו של החשוד הנוסף - ד.ב.א] וכיוצא בזה, מדובר בעניין רלוונטי, וניתנת בזה להגנה האפשרות המלאה לחקור בעניין זה". זוהי ההחלטה השנייה כנגדה מכוונת העתירה.

7. בהמשך לכך, בית המשפט המחוזי שב ושמע את עמדתה של באת-כוח העותר בעניין, ובהמשך לכך קבע כי החלטתו בעינה עומדת. עם זאת, הוא הורה לתביעה לשקול האם לסגירת תיק החקירה בעניינו של החשוד הנוסף יש השלכות על האישום השני בעניינו של העותר, שבו מיוחסים לו עבירות מין בקטינה נ', אשר ציינה בהודעותיה במשטרה כי עמדה בקשר בעל מאפיינים מיניים עם החשוד הנוסף. ביום 6.3.2013 שב וקבע בית המשפט המחוזי כי סגירתו של תיק החקירה נגד החשוד הנוסף, כשלעצמה, אינה מקימה לעותר הגנה מן הצדק, אך הורה לתביעה לבדוק מהם הטעמים לסגירת התיק האמור. זוהי ההחלטה השלישית כנגדה מכוונת העתירה. בעתירה מציין העותר כי ביום 13.2.2013 הודיעה לו באת-כוחה של המדינה כי התביעה החליטה להותיר את כתב האישום על כנו.
8. העותר ציין כי טענת ההגנה המרכזית שלו במסגרת ההליך המתנהל בעניינו היא כי החשוד הנוסף התחזה אליו וביצע את העבירות המיוחסות לו. כן טען העותר כי קמה לו טענה של הגנה מן הצדק שכן החשוד הנוסף נחקר בגין עבירות חמורות יותר מאלה המיוחסות לעותר, ולמרות זאת לא הוגש כתב אישום כנגד החשוד הנוסף. במסגרת כך, הפנה העותר אל הודעותיה של נ', שבהן פירטה את המעשים החמורים והקשים שביצע בה לדבריה החשוד הנוסף. כן מפנה העותר לדבריו של החשוד הנוסף במסגרת חקירותיו במשטרה, מהם עולה לטענתו כי החשוד הנוסף הודה בביצוע עבירות מין חמורות. על רקע זה, טען העותר כי בית המשפט המחוזי חרג מסמכותו כאשר "סתם את הגולל" על טענת ההגנה המרכזית מטעמו, מבלי שניתנה לו אפשרות להביא ראיות בעניין. כן טוען העותר כי החלטות בית המשפט המחוזי פגעו פגיעה אנושה בעקרונות הצדק הטבעי, וגרמו לו לנזק בלתי הפיך, שלא ניתן יהיה לתקנו במסגרת ערעור שיוגש בתום המשפט, ככל שהדבר יהיה דרוש. העותר הוסיף וטען כי עניינו הוא חריג וקיצוני במיוחד, וכי הוא עורר לדיון שאלה עקרונית המצדיקה את התערבותו של בית משפט זה.
9. דין העתירה להידחות על הסף. ככלל (ולהוציא חריגים ספציפיים הקבועים בחוק ואינם נוגעים לעניינו) לא ניתן להשיג על החלטות ביניים בהליך הפלילי, אלא במסגרת ערעור על פסק הדין הסופי. בית משפט זה שב וקבע כי עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק אינה יכולה לשמש "נתיב חלופי" להשגה על החלטות ביניים בהליך הפלילי, וכי הוא יתערב בהחלטות כאלה רק במקרים נדירים בהם מתגלה כי ההחלטה ניתנה בחוסר סמכות או שרירות קיצונית, וכן במקרים בהם מתעוררת שאלה עקרונית או כאשר דחיית העתירה תגרום להיווצרותו של נזק בלתי הפיך שלא ניתן יהיה לתיקון באמצעות ערעור על פסק הדין הסופי (ראו למשל: בג"ץ 583/87 הלפרין נ' מדינת ישראל, פ"ד מא(4) 700, 683 (1987); בג"ץ 6371/94 דרעי נ' בית המשפט המחוזי בירושלים, פ"ד מט(1) 133 (1995); בג"ץ 11339/05 מדינת ישראל נ' בית המשפט המחוזי בבאר-שבע, פ"ד סא(3) 93, 130-131 (2006)). דרך המלך להעלאת טענות באשר לפגמים שנפלו בכתב האישום או בהתנהלות התביעה, ובכלל זאת טענה של הגנה מן הצדק, היא במסגרת ההליך הפלילי עצמו, ורק במקרים נדירים וחריגים יידרש בית המשפט הגבוה לצדק לטענות מסוג זה (ראו: בג"ץ 9131/05 ניר עם כהן ירקות אגודה שיתופית חקלאית בע"מ נ' מדינת ישראל (6.2.2006), בפסקאות 4-5).
10. איננו סבורים כי המקרה דנן נכנס לגדרי החריגים המצדיקים את התערבותו של בית משפט זה. בכל האמור לטענות העותר לפיהן החשוד הנוסף הוא שביצע את המעשים המיוחסים לו פתוחה הדרך בפני העותר להביא ראיות בעניין ולחקור עדים בנוגע לכך (וכפי שקבע בית המשפט המחוזי "ניתנת בזה להגנה האפשרות המלאה לחקור בעניין זה"). בכל הנוגע לטענת העותר להגנה מן הצדק עקב אכיפה בדרנית, הרי שאף אם אכן סתם בית המשפט המחוזי את הגולל על טענה זו - ואיני מביעה כל עמדה בנוגע לכך - אין בכך כדי להביא את בית משפט זה להתערב בהליך הפלילי, והעותר יוכל להשיג על דחיית טענתו זו במסגרת ערעור שיגיש, ככל שהדבר יהיה דרוש, על פסק הדין הסופי (ראו למשל: בג"ץ 7934/07 אבו יוסף נ' מדינת ישראל - רשות מס הכנסה (19.9.2007), בפסקה 5). טענתו של העותר לפיה החלטותיו של בית המשפט המחוזי ניתנו בחוסר סמכות היא חסרת כל בסיס, ולמעשה מבקשת להלביש טענה ערעורית רגילה בלבוש לא-לה. כמו כן, אף כי העותר טען שעתירתו מעוררת שאלה עקרונית-כללית, הוא לא הסביר באיזו שאלה מדובר, ולמען הסר ספק, לא מצאנו שהעתירה חורגת מגדרה של טענה הנוגעת ליישום הדין בנסיבות העניין.
11. סוף דבר: העתירה נדחת על הסף. בנסיבות העניין, ומשלא נתבקשה תגובה, אין צו להוצאות. ניתן היום, י"ז באדר התשע"ג (27.2.2013).